

Koja je razlika pri "lovu" na maloljetnog počinitelja u odnosu na odraslu osobu? Josipović: "Postupak policije prema osumnjičenom djetetu mora biti obazriv"

Prevenција kaznenih djela među djecom i mladima ključan je aspekt rada policije, s posebnim fokusom na rizična ponašanja i štetne utjecaje u društvu

ANA TENŽERA / Foto: Screenshot HTV, Dalmacija Danas — Subota, 31.08.2024, 17:00

Krađa, nasilje, prijetnje – sve što spada pod domenu kršenja zakona najprije prolazi kroz ruke policije koja treba privesti počinitelje pravdi. Koja je uopće razlika pri „lovu“ na maloljetnog počinitelja u odnosu na odraslu osobu koja je svjesno počinila kazneno djelo pitamo mr. sc. **Dragana Josipovića** iz Odjela maloljetničke delinkvencije i kriminaliteta na štetu mladeži i obitelji Ministarstva unutarnjih poslova, koji objašnjava da može samo „načelno“ odgovarati kad je riječ o maloljetnicima, iako ga nismo ni tražili da nekog izdvoji ili imenuje. Odgovorio nam je u obliku priopćenja kako su „inicijalni načini i mogućnosti kriminalističko-polijskih pristupa osobama za koje se sumnja da su počinitelji kažnjivih djela brojni i u prvim zahvatima policijska postupanja prema osobama maloljetne dobi (osobe starosti do 18 godina, djeca) bitno se ne razlikuju od postupanja prema odraslim osobama.

mr. sc. Dragan Josipović

Taktika postupanja, odnosno provedbe kriminalističkog istraživanja prije svega ovisi o stadiju, vrsti i naravi kažnjive radnje koja je predmet policijske istrage, a potom i o nizu drugih čimbenika. Identifikacija, odnosno povezivanje neke osobe s počiniteljem ili članom grupe koja je počinila kažnjivu radnju je zahtjevan i nadasve odgovoran postupak, neovisno dovodi li se u vezu s počiniteljem odrasla ili maloljetna osoba. Identifikacija počinitelja ovisi o saznanjima koja policijski službenici dobivaju od žrtve/žrtava kažnjive radnje ili svjedoka kriminalnog događaja, ali i na druge načine (npr. pregledom video nadzora, zaključaka proizašlih iz tragova na mjestu događaja i slično). U dijelu kriminalnih događaja počinitelja kažnjive radnje na mjestu događaja (do dolaska policije) zadrže i građani, a dijelom uhićenja počinitelja uslijede nakon što su ih policijski službenici zatekli u činu počinjenja kažnjive radnje ili bijegu s mjesta događaja.“, objašnjava Josipović.

Nakon identifikacije mogućeg počinitelja, ukoliko se radi o osobi mlađoj od 18 godina, postupak kriminalističkog istraživanja ima niz posebnosti. Postupak policije prema osumnjičenom djetetu prije svega mora biti obazriv, uz uvažavanje njegove privatnosti i bio-psiho-socijalnih posebnosti njegove ličnosti. U postupak se obvezno uključuju djetetovi roditelji ili zakonski skrbnici u čijoj se nazočnosti provode policijske radnje.

U Hrvatskoj već trideset godina u sustavu kriminalističke policije, na svim ustrojstvenim razinama (policijska postaja – policijska uprava - Ravnateljstvo policije) prema djeci postupa specijalizirana linija policijskih službenika – policijski službenici za mladež, čija nadležnost u kasnijim (pravosudnim) postupcima prema djetetu prelazi u postupke koje provode državni odvjetnici za mladež odnosno suci za mladež.

Iz policije nisu odgovorili na pitanje jesu li počinitelji kaznenih djela sve mlađi već mr. sc. Josipović kaže:

„Dob djeteta - počinitelja kažnjive radnje je također čimbenik koji utječe na tijek i način policijskog postupka. Djeca do nenavršene 14 godine su kažnjivo neodgovorna i obavijest o počinjenoj kažnjivoj radnji i počinitelju se dostavlja na uvid državnom odvjetniku za mladež, nakon čega obavijest o kažnjivim okolnostima on dostavlja službi socijalne skrbi (Hrvatski zavod za socijalni rad) nadležnoj prema adresi prebivališta djeteta. Prema djeci starijoj od 14 godina koju se sumnjiči za počinjenja kaznenog djela pravosudni postupak se provodi u skladu s odredbama *Zakona o sudovima za mladež*, koji je propis *lex specialis* (poseban zakon koji odstupa i nadjačava opći zakon, op.a). U kaznenopravnom sustavu Republike Hrvatske navedeni zakon postoji od 1998. godine a istim se, između ostalog, određuju materijalno - pravne i procesno - pravne posebnosti sudskih postupaka prema maloljetnicima i mlađim punoljetnicima, odnosno posebnosti vezane za izvršenje sankcija prema ovim dobnim skupinama kao i policijsko-pravosudni postupci i procedure vezane za kaznenopravnu zaštitu djece.“

Druga prilika

U MUP kažu kako je važno naglasiti da kaznenopravna reakcija prema mladim počiniteljima kažnjivih radnji u Republici Hrvatskoj počiva na načelu „pružanja nove prilike“, a ne „odmazde“, slijedom čega se usklađuju i standardi policijskih pristupa i postupanja prema djeci. Žurnost postupaka, izricanje primjerenih i pravovremenih odgojnih mjera te dosljedna provedba tretmana ključni su za pravovremenu korekciju delinkventnog ponašanja maloljetnog počinitelja kaznenog djela.

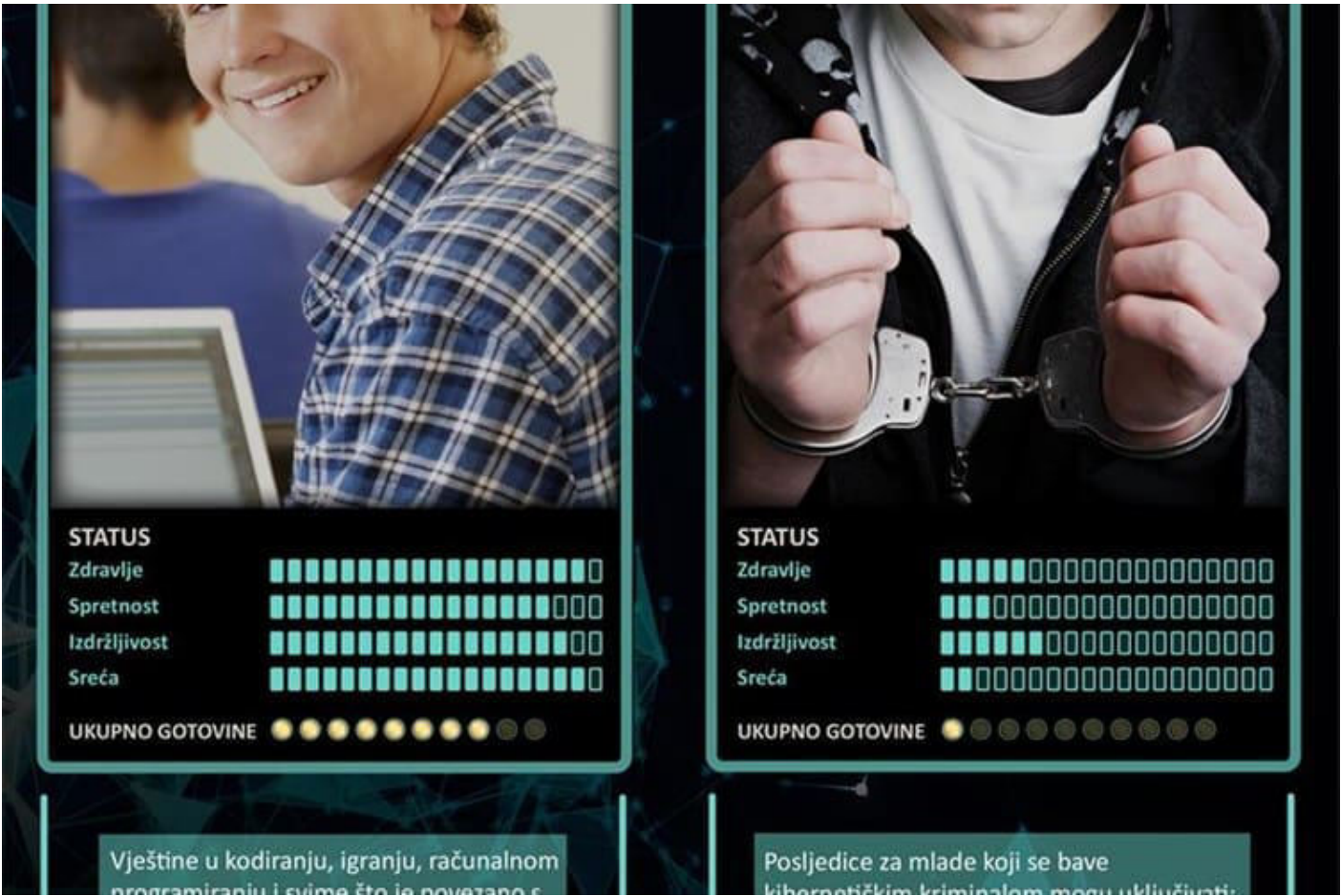
Ovisno o okolnostima događaja, najveći dio policijskih radnji prema djetetu koje se u vezu dovodi kao počinitelj, policijski službenici za mladež provode u prostorima policijskih postaja/policijskih uprava. Ukoliko postoji sumnja da roditelji djeteta na bilo koji način ugrožavaju dobrobit djeteta prema kojem se provodi postupak kriminalističkog istraživanja, ili su zanemarili djetetov odgoj i slično (zapuštanje djeteta), zakonske odredbe obvezuju policijske službenike da roditelje isključe iz postupka te ih nastave provoditi u nazočnosti predstavnika socijalne službe, najčešće socijalnog radnika/socijalnog pedagoga, djelatnika Hrvatskog zavoda za socijalni rad.

Ovisno o okolnostima kriminalnog događaja, detektiranim otklonima u ponašanju djeteta koje se povezuje s počinjenjem kažnjive radnje, odnosno djeteta žrtve ili svjedoka kažnjive radnje - policijski službenici za mladež u RH prakticiraju u postupke uključiti odnosno iniciraju žurna postupanja predstavnika pomagačkih službi i profesija, prije svega zdravstvene službe uključenjem dječjeg psihologa ili psihijatra. „Recidivizam počinitelja kažnjivih radnji važan je čimbenik u kreiranju policijskih taktika i pristupa prema djetetu koje se dovodi u vezu s počinjenjem kažnjive radnje. U ovom djelu policijskih izvida policijski službenici za mladež prikupljaju podatke o obiteljskim i osobnim prilikama djeteta. U okolnostima kad se asocijalno ponašanje djeteta (uključivo i kriminalno ponašanje) povezuje sa zanemarivanjem njegove skrbi od strane roditelja ili drugih osoba, policijski službenici imaju osnovu provesti izvide u području njegove kaznenopravne zaštite.“, kaže mr. sc. Josipović.

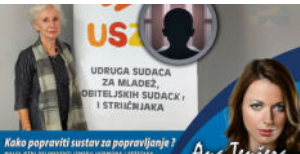
Prevenција kao mogućnost smanjenja kaznenih djela

Što se tiče preventivnih mjera policija u RH svoja operativna iskustva koristi u kreiranju istih. Pojavnost, dostupnost i distribucija (svih) sredstava ovisnosti, rizični punktovi i štetni utjecaji, kritična vremena, rizici vezani za on-line aktivnosti djece te široka lepeza rizičnih i preddelinkventnih ponašanja djece i mladih, i slično samo su neki od čimbenika koji utječu na kreiranja preventivno - represivnih akcija policije u RH. U fokusu policijske prevencije, danas posebno mjesto zauzima sigurnost u zonama odgojno-obrazovnih ustanova, kao mjestima na kojima se djeca i mladi najduže i najčešće nalaze izvan „nadzora“ odraslih osoba...

Pitali smo da li će se i NENO-alarm (sustav upozoravanja za brzo pronalaženje nestale djece kojem je cilj što prije poslati upozorenje što većem broju ljudi u krugu od 160 kilometara gdje je dijete viđeno) oglasiti kad nestane dijete iz doma ili zavoda i dobili objašnjenje da se toliko oglašavani sustav koristi tek kao krajnja mjera u traganjima za nestalim osobama dječje dobi, što uključuje svu djecu, dakle i štice ike ustanova resocijalizacijskog tipa (domovi/zavodi). No, do sad se NENO-alarm oglasio samo nekoliko puta. Nijedan put kad bi iz nekog odgojnog zavoda u slobodu neovlašteno otišao maloljetnik.

Lana Petö Kujundžić: Djeci nije mjesto u zatvorskom sustavu

Kako popraviti sustav za popravljanje – maloljetni delinkventi između hormona i rešetaka (1)

Zašto se događa ogroman skok kaznenih djela koja su počinili maloljetnici? Pravobraniteljica za djecu: Izostaju europski standardi za maloljetnike kada je u pitanju istražni zatvor

Pravobraniteljica za djecu, Helenca Pirnat-Dragičević, u svom izvješću za 2023. godinu istaknula je da se sustav zaštite djece u pravosudnim postupcima nije bitno unaprijedio, unatoč dugogodišnjim upozorenjima na nedostatke, kao što su neprikladan istražni zatvor za maloljetnike i nedostatak adekvatnih ustanovama za njihovo smještanje. U izvješću je također zabilježeno značajno povećanje broja kaznenih djela koja počinje maloljetnici, što ukazuje na potrebu za poboljšanjem preventivnih mjera i edukacije stručnjaka koji rade s tom populacijom

UZSP: Da se sluša zakon o zatvorskim zavodima, maloljetnici bi boravili sami na neodređeno vrijeme

Kakvi su uvjeti u hrvatskim zatvorima za maloljetnike? Stručnjakinja nam je otkrila kako stvari stoje

Članak je objavljen uz financijsku potporu Agencije za elektroničke medije iz Programa poticanja novinarske izvrsnosti

Moja reakcija na članak je...

Facebook

Twitter

NAPIŠI, DOJAVI, SLIKAJ,
UKAŽI... BUDI DIO NAS.

- UVJETI KORIŠTENJA

PRAVILA O PRIVATNOSTI

PRODAJA I MARKETING

IMPRESSUM
- KONTAKT STRANICA

© 2024 Dalmacija danas. Sva prava pridržana.